

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Економічний факультет
Кафедра фінансів і кредиту**

Фінансовий механізм підприємства в сучасних умовах

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав: студент 4 курсу, групи 472,
денної форми навчання,
спеціальності 072 “Фінанси, банківська
справа та страхування”
Мулик Вадим Васильович _____

Керівник: доцент кафедри фінансів і
кредиту
Марусяк Наталія
Леонідівна _____

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № 15 від 30 травня 2023 р.
Зав. кафедрою _____ проф. Нікіфоров П.О.*

Чернівці – 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні основи фінансового механізму підприємства	
1.1. Сутність фінансового механізму підприємства	6
1.2. Характеристика основних елементів фінансового механізму підприємства	12
Розділ 2. Оцінка ефективності фінансового механізму ТОВ «Індикад»	19
2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства	19
2.2. Аналіз фінансового забезпечення діяльності підприємства	26
2.3. Аналіз основних Індикадорів ділової активності та ефективності діяльності ТОВ «Індикад»	30
Розділ 3. Шляхи удосконалення фінансового механізму ТОВ «Індикад»	35
3.1. Реалізація управлінського впливу на діяльність підприємства шляхом формування оптимального фінансового механізму	35
3.2. Підвищення ефективності фінансового механізму ТОВ «Індикад»	41
Висновки	45
Список використаних джерел	48
Додатки	

ВСТУП

Сучасні умови української економіки характеризуються різноманітністю фінансових відносин підприємства, які є результатом економічної нестабільності та постійних змін ринкового середовища. Це є одним із чинників перетворення, реорганізації та структуризації підприємницьких структур. Зовнішні так і внутрішні фінансові відносини постійно трансформуються, відображаючи рух грошових потоків, мобілізацію та використання фінансових ресурсів на підприємстві, формування доходів та здійснення витрат. Тому фінансовий механізм підприємства повинен містити методи та інструменти адаптивного фінансового управління за будь яких умов, як за стабільних, так і за змінних.

Формування та подальше функціонування фінансового механізму є актуальним завданням, оскільки від ефективності використання капіталу залежить фінансова результативність підприємств. Водночас стійкість економічного зростання суб'єкта господарювання забезпечується стабільним процесом розширеного відтворення, що безпосередньо залежить від фінансового механізму, та його спроможності забезпечити стабільність фінансового стану.

В сучасному економічному середовищі фінансовий механізм підприємств ускладняється і пристосовується до зовнішніх чинників, наприклад, зростають вимоги та зобов'язання у сфері розрахунків, оподаткування, дивідендної політики тощо. Усі складові механізму повинні оптимізувати і активізувати діяльність підприємства у цілому, водночас задовольняючи інтереси всіх учасників ринкових відносин. В свою чергу, при розробці нових підходів до фінансового менеджменту підприємств необхідно враховувати можливості безперервного вдосконалення та зростання ефективності фінансового механізму, що сприятиме гнучкості та забезпечить коригування як у частині організації фінансового управління, зокрема методів управління фінансовими ресурсами.

Досить глибоко окремі концепції фінансового механізму висвітлюється у вітчизняних та зарубіжних працях. Але значна частина з них присвячені розкриттю сутнісних характеристик фінансового механізму у макроекономічному аспекті. Зокрема, колектив авторів під керівництвом С. І. Юрія та В. М. Федосова розглядають фінансовий механізм у таких двох аспектах: у широкому розумінні як сукупність фінансових методів і важелів впливу на економічний та соціальний розвиток суспільства і у вузькому – як «сукупність конкретних фінансових методів та важелів впливу на формування і використання фінансових ресурсів з метою забезпечення функціонування й розвитку державних структур, суб'єктів господарювання і населення»[1, с.85]. В. М. Опарін в свою чергу визначає фінансовий механізм як засіб здійснення фінансової політики[2].

Значний внесок для розв'язання теоретико-методологічних та практичних проблем реалізації фінансового механізму вітчизняних підприємств здійснили такі українські вчені, як М. Д. Білик, І. О. Бланк, Г. А. Крамаренко, Л.А. Костирко, А. М. Поддєрьогін, О. О.Терещенко та ін.

Однак фінансовий механізм українських підприємств потребує вдосконалення, так як окремі теоретичні та практичні аспекти його формування і функціонування є недостатньо опрацьованими.

Тому метою кваліфікаційної роботи є розгляд теоретичних аспектів фінансового механізму підприємства та формування на основі результатів дослідження висновків щодо його удосконалення.

Досягнення поставленої мети зумовило вирішення таких основних завдань:

- вивчення суті фінансового механізму підприємства;
- характеристика основних складових фінансового механізму підприємства;
- фінансово-економічна характеристика ТОВ «Індікад»;
- оцінка ефективності фінансового механізму товариства;

– визначення шляхів удосконалення фінансового механізму ТОВ «Індікад».

Об'єктом дослідження є фінансовий механізм ТОВ «Індікад» в сучасних умовах.

Предметом дослідження є процес функціонування фінансового механізму ТОВ «Індікад».

Методологічною основою даної роботи є результати досліджень різних вітчизняних і зарубіжних науковців у сфері корпоративних фінансів, управління фінансовою діяльністю.

В процесі виконання досліджень залежно від конкретних цілей і завдань було використано наступні методи фінансового аналізу та вивчення економічних процесів: аналітичний, побудови аналітичних таблиць, економіко-статистичний, порівняльний аналіз, системний підхід, спостереження та узагальнення.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна бакалаврська робота першого рівня вищої освіти включає такі складові елементи як вступ, основну частину, висновки. Результати представленого дослідження викладені на 52 сторінках. Список використаних джерел нараховує 52 найменування. Робота містить 13 таблиць, 12 рисунків та 4 додатка.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансового механізму підприємства

Економічному та соціальному розвитку суспільства сприяє ефективно фінансова політика, а також чітко налагоджений та безперервно працюючий фінансовий механізм.

Поняття стійкості один із найважливіших показників економічної динаміки і розглядається всебічно щодо всіх суб'єктів. Деякі теорії економічного розвитку розглядають стійкість економічної системи як фактор розвитку, враховуючи є як фінансові механізми так і інвестиційні ресурси. Стійкість окремого підприємства розглядається «через фінансовий стан даного підприємства, так само воно здійснює свою діяльність через фінансовий механізм» [9, с.95].

У науковій літературі поширеним є визначення двох концепцій до розкриття сутності фінансового механізму. Відповідно до першої концепції під фінансовим механізмом розуміють функціонування фінансів підприємства. Основним відображенням фінансових відносин є грошові потоки. Рух цих потоків, порядок їх здійснення відповідає певним правилам, дотримується певних напрямків, що характеризують фінансовий механізм. Цей підхід до сутності фінансового механізму відображає внутрішню організацію фінансів підприємства.

Другий погляд на сутність «фінансового механізму» полягає у розумінні його як комплексу методів і форм, прийомів, важелів та засобів, впливу на становище і розвиток підприємства. Таке тлумачення відображає зовнішній ефект від функціонування фінансів підприємств, визначає фінанси як вагомий фактор впливу механізму управління на економічне становище підприємства.

Проте, враховуючи походження терміну «механізм», що в перекладі з грецької мови означає інструмент, пристрій, у сучасній фінансово-економічній літературі під фінансовим механізмом розуміють: «засіб організації фінансів (або фінансових відносин) як на макроекономічному рівні та на рівні окремих суб'єктів економіки (держав, галузей, компаній); інструмент управління фінансовими ресурсами; засіб забезпечення та регулювання фінансово-господарської діяльності підприємства, соціально-економічного розвитку суспільства; систему управління фінансовими відносинами; систему управління фінансовими ресурсами; система фінансового управління господарською діяльністю» [25, с. 173].

Зокрема, В. М. Опарін фінансовий механізм представляє як «сукупність фінансових методів і форм, інструментів та важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства» [32, с. 55]. У цьому визначенні він поєднує у фінансовому механізмі його здатність до організації фінансів та інструментарій фінансового менеджменту впливу на діяльність.

Фінансовий механізм як систему управління визначає А. М. Поддєрьогін: «фінансовий механізм підприємства – це система управління фінансами, призначена для організації взаємодії фінансових відносин і грошових фондів із метою оптимізації їхнього впливу на кінцеві результати його діяльності» [44, с. 15]. До елементів фінансового механізму науковець відносить «фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення» [44, с. 15]. Також, у його посібнику зазначено, що «зміст фінансового менеджменту полягає в ефективному використанні фінансового механізму для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства» [5, с. 17].

Г. А. Крамаренко визначає фінансовий механізм як систему управління фінансовими відносинами за допомогою фінансових методів. Крім того, вона зазначає що «управління фінансами підприємств здійснюється за допомогою фінансового механізму, який включає дві підсистеми: керуючу та керовану. Управляюча підсистема (суб'єкт управління) включає фінансову службу

підприємства та його підрозділів. Керована підсистема (об'єкт управління) складається з фінансових відносин, джерел фінансових ресурсів, грошового обороту»[22].

М. М. Артусм ототожнює фінансовий механізм із системою фінансового управління господарською діяльністю. А саме він зазначає, що «фінансовий механізм - це фінансовий менеджмент, тобто схема управління фінансами, яка включає механізми управління фінансовими відносинами і грошовими фондами»[2, с.55].

Фінансовий механізм як засіб управління фінансовими ресурсами та впливу на господарську діяльність визначає вчений І. В. Зятковський, він зазначає, що «фінансовий механізм є сукупністю форм і методів формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення фінансової діяльності підприємства» [17, с. 20]. Аналогічної думки дотримується О.Є. Гудзь, що розглядає фінансовий механізм як «сукупність форм і методів зовнішнього й внутрішнього впливів на формування, використання та нагромадження фінансових ресурсів із метою забезпечення ними господарської діяльності підприємства та підвищення ефективності і прибутковості виробництва» [11, с. 11]. Вона акцентує увагу і на вплив зовнішнього і внутрішнього середовища на забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами.

В свою чергу вплив фінансового механізму на результати діяльності підприємства в цілому, та зокрема формування ресурсів відбувається за допомогою оптимального використання накопичень підприємства, доходів і капіталу.

Фінансовий механізм може бути директивним. Він розробляється для фінансових відносин, в яких безпосередню участь беруть державні структури. У його дію входять податки, внески, відрахування, фінансове планування, державний кредит, видатки бюджету, бюджетне фінансування. У цьому випадку державою регулюється вся система фінансових відносин, які є неодмінними для всіх його учасників. У певних випадках директивний фінансовий механізм може розповсюджуватись на інші види фінансових

відносин, в яких держава бере опосередковану участь, зокрема, ринок корпоративних цінних паперів, так як агентом з боку держави можуть виступати державні підприємства.

Регулюючий фінансовий механізм притаманний таким фінансовим відносинам, що безпосередньо не торкаються державних інтересів. Цей вид фінансового механізму діє на приватних підприємствах. В даному випадку держава встановлює тільки загальний порядок формування та використання капіталу, який є власністю підприємства і залишається у його розпорядженні після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Підприємство самостійно розробляє форми і види формування капіталу, визначає форми розрахунків і напрямки використання фінансових ресурсів, складові активів та рівень фінансового ризику своєї фінансової діяльності [9]. Здійснення практичних дій, які направлені на досягнення поставленої мети, сприяє побудові відповідної системи управління фінансами. Даний етап визначається змістом і процесами, притаманні для перших двох рівнів реалізації фінансової політики, та передбачає спрямовану діяльність суб'єкта господарювання в рамках практичного застосування фінансового механізму. Дана діяльність здійснюється спеціальними організаційними структурами – фінансово-економічним відділом підприємства. Управління фінансами в такому разі здійснюється через використання таких методів: прогнозування, планування, регулювання, контроль. Наведені методи забезпечують реалізацію заходів фінансової політики. Необхідно підкреслити, що реалізація фінансової політики підприємства можлива за умови, якщо кожний етап у досягненні поставленої мети здійснюється через дієвий фінансовий механізм, і в той же час фінансовому механізму відповідає ефективна система органів управління. За реалізації фінансової політики суб'єкта господарювання всі етапи є взаємопов'язаними та взаємообумовленими. Фінансові відносини, або фінанси, є базою фінансової політики. Взаємозв'язки між фінансами (фінансовими відносинами), фінансовим механізмом і фінансовою політикою представлені на рис. 1.1.

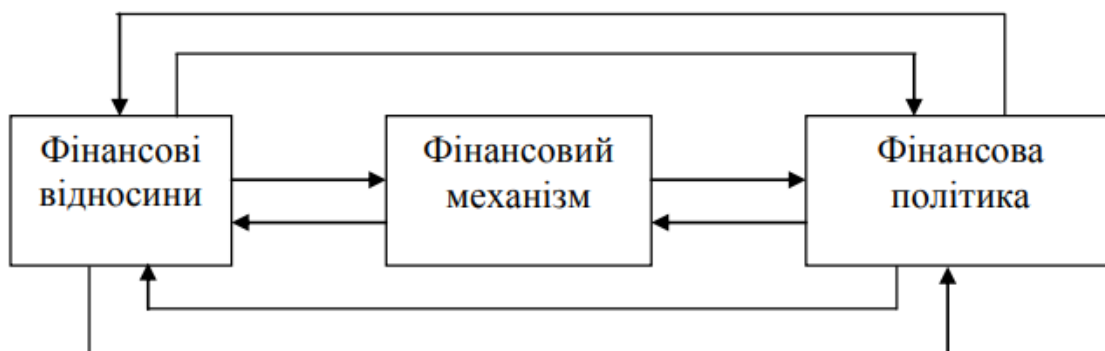

Рис. 1.1. Взаємозв'язок фінансових відносин, фінансового механізму і фінансової політики

В сучасному динамічному середовищі у фінансовому механізмі постійно з'являються певні проблеми у відносинах, якщо його стимули і важелі використовуються неправильно. Тільки за об'єктивної фінансової політики як на державному рівні, так і рівні підприємства можлива раціональна реалізація фінансового механізму.

Процес розширеного відтворення насамперед залежить від фінансового механізму та фінансової політики підприємства, як складових частин економічного механізму та економічної політики.

Тобто ефективний фінансовий механізм підприємства повинен виконувати такі завдання:

- 1) забезпечувати сукупність необхідних фінансових ресурсів та способів взаємодії для реалізації конкретного фінансового процесу;
- 2) використовувати способи, форми та умови реалізації у практичній діяльності функцій фінансів для впливу суб'єкта на об'єкти фінансової системи підприємства;
- 3) сформулювати комплекс прямих та зворотних зв'язків складових фінансової системи, які використовується підприємством для забезпечення ефективного функціонування, розвитку та оптимізації фінансово-економічної системи.

Підсумовуючи вищенаведені поняття можна стверджувати, що мета фінансового механізму підприємства – максимізація результативності від виконання функцій фінансів, зокрема забезпечення діяльності необхідними

фінансовими ресурсами для ефективної діяльності підприємства. А більш в широкому значенні – першочергова мета управління фінансами підприємства – це максимізація прибутку, капіталізація ринкової вартості, забезпечення платоспроможності (ліквідності) підприємства та задоволення інтересів власників.

1.2. Характеристика основних елементів фінансового механізму підприємства

Фінансовий механізм підприємства – це сукупність методів реалізації економічних інтересів через фінансовий вплив на його економічний розвиток. До основних складових фінансового механізму підприємства можна віднести фінансове забезпечення, фінансове регулювання, комплекс фінансових Індикадорів і фінансових інструментів, які дають можливість оцінити цей вплив.

Рис. 2.1. Складові фінансового механізму підприємства.

В цілому дія фінансового механізму підприємства спрямована на реалізацію економічних інтересів всіх учасників фінансових відносин.

Така складова фінансового механізму як фінансове забезпечення полягає у виділенні певної суми фінансових ресурсів для вирішення завдань

фінансової політики суб'єкта господарювання. Фінансове забезпечення може здійснювати забезпечувальну і регулятивну його дію. Забезпечувальна дія полягає у встановленні джерел фінансових ресурсів, тобто покриття повсякденних необхідних потреб і характеризує пасивний вплив фінансового забезпечення. В свою чергу, регулятивна дія проявляє вплив через виділення достатніх фінансових ресурсів та через конкретну форму фінансового забезпечення характеризує активний вплив фінансового забезпечення.

Регулятивна дія фінансового забезпечення має такі форми прояву:

- по-перше, за допомогою фінансових інструментів встановлюються оптимальні пропорції розподілу доходів;
- по-друге, відповідно до встановлених оптимальних пропорцій розподілу доходів формується раціональна система реалізації економічних інтересів.

Фінансове забезпечення діяльності підприємств повинно забезпечити безперервність відтворювальних процесів шляхом оптимального поєднання власних і позикових коштів. Структура фінансових ресурсів залежить від рівня фінансової стійкості підприємства та рівня прийнятного ризику в його діяльності. «Фінансове забезпечення передбачає формування у підприємств такої кількості фінансових ресурсів, яка може забезпечити досягнення максимально можливого прибутку. Основною складовою фінансового забезпечення діяльності підприємств в умовах ринку стає самофінансування» [13, с.93].

Фінансове забезпечення здійснюється за допомогою таких основних форм, зокрема самофінансування, кредитування, бюджетне фінансування, інвестування, лізинг, страхування.

«Головним завданням системи фінансового забезпечення є фінансування інвестиційних та інноваційних процесів з метою формування та реалізації нової моделі економічного зростання» [17 с. 10]. На рис. 1.4 зображено схему фінансового забезпечення підприємства.

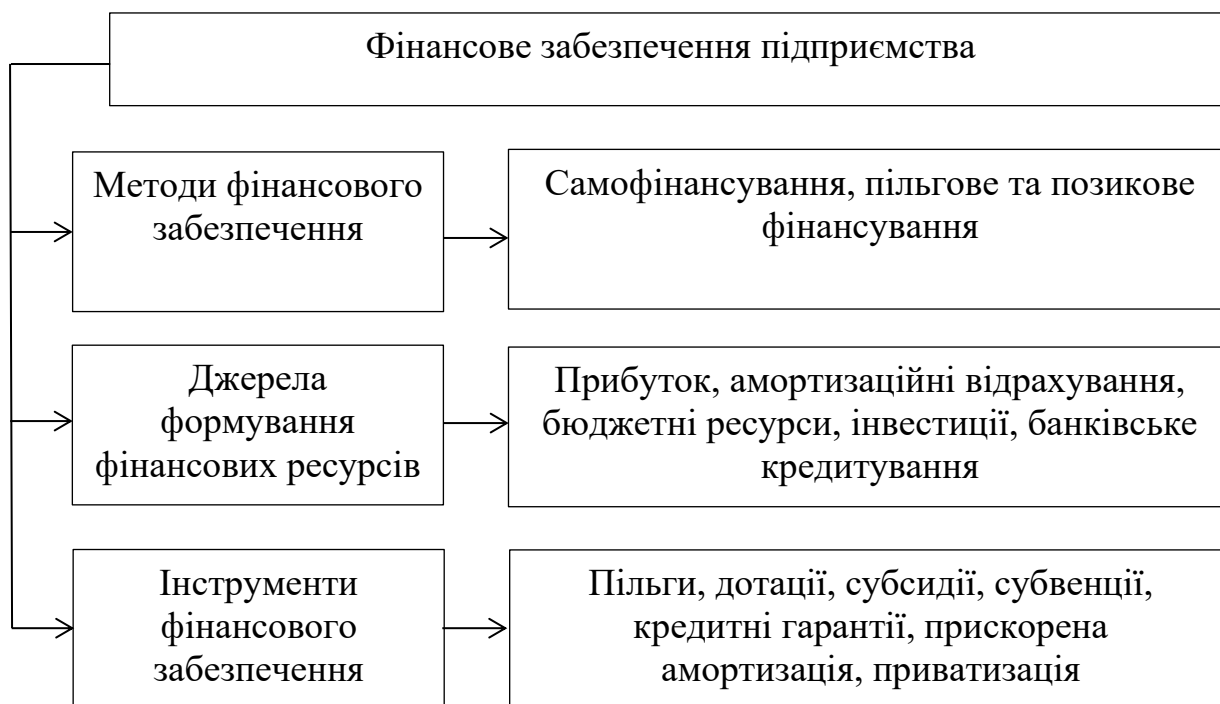

Рис. 1.4. Схема фінансового забезпечення підприємства

Найосновнішою формою фінансового забезпечення є самофінансування. Це ефективне використання власного капіталу в процесі господарської діяльності і використання прибутку, отриманого після сплати податкових платежів, покриття видатків та інших витрат на розширене відтворення. Власний капітал є основним джерелом самофінансування, його формування залежить від форми власності, він може бути приватний, пайовий, акціонерний.

В умовах ринкових відносин кредитування виступає значимою формою фінансового забезпечення, яка вимагає від господарської діяльності підприємства ефективного використання ресурсів. Класифікацію кредитних інструментів формування фінансових ресурсів зображено на рис. 1.5.

Така форма фінансового забезпечення як бюджетне фінансування полягає у виділенні певної суми державних коштів на безповоротній і безоплатній основі. Державне фінансування може здійснюватися шляхом бюджетних асигнувань тим неприбутковим сферам діяльності які потребують державного фінансування. Тобто це можуть бути сьогоднішні

витрати, метою яких є отримання майбутніх вигід. У ході реалізації інвестиційної програми вирішуються найважливіші завдання розвитку підприємств.

Рис. 1.5. Інструменти мобілізації фінансових ресурсів підприємствами.

Вагомою складовою фінансового забезпечення є лізинг. Сутність його полягає у комплексі майнових відносин (операції кредиту, купівлі-продажу, оренди та інвестування), які пов'язані з передачею основних засобів та нематеріальних активів у тимчасове користування.

Безперервність процесу суспільного відтворення за настання певних подій (страхових випадків), які визначені у договорі страхування або чинним законодавством, забезпечується за рахунок сформованих резервів в процесі акумуляції фінансових ресурсів та грошових відшкодувань, що можуть бути отриманні за договором страхування.

Кожна з форм фінансового забезпечення має свою особливість використання. Держава через фінансову політику впливає на форми фінансового забезпечення підприємств.

Формування структури капіталу має враховувати пріоритетність джерел фінансових ресурсів підприємств, реальні можливості їх мобілізації, оптимальну вартість ресурсів. До джерел фінансових ресурсів підприємства відносяться власні та прирівняні до них кошти; ресурси, мобілізовані на фінансовому ринку; надходження коштів із зовнішніх джерел.

«Бюджетування передбачає мобілізацію надходжень фінансових ресурсів із різних джерел, їх розподіл, тобто визначення напрямків, розміру, цілей використання цих ресурсів в процесі виробничої та інвестиційної діяльності» [18, с.224].

За фінансового забезпечення особливого значення набуває балансування грошових потоків, а саме надходжень коштів на підприємство і їх витрачання. В процесі фінансово-господарської діяльності підприємство здійснює грошові витрати на відтворення капіталу та сплату заробітної плати, виробництво і реалізацію продукції, впровадження інвестиційних проектів, соціальний розвиток власного колективу та ін.

З другої половини ХХ століття в економічній літературі широко представлена думка, що держава впливає на економіку підприємств та країни в цілому насамперед за допомогою фінансового регулювання.

В нормативному регулюванні фінансів підприємств головна роль належить державними інститутам.

Фінансове забезпечення та фінансове регулювання підприємства здійснюється за допомогою фінансових інструментів, які, мають свої важелі впливу:

- важелі первинного впливу, їх дія проявляється у процесі вилучення частини доходів (внески, відрахування, податки, збори);
- важелі вторинного впливу, які діють збільшуючи надходження (банківські кредити, бюджетні субсидії).

Дія фінансових інструментів може здійснюватися на основі:

- загального підходу, єдиного для всіх суб'єктів фінансових відносин (єдиний рівень оподаткування, умови фінансування та кредитування,);
- селективного, підходу, що диференційований для окремих суб'єктів фінансових відносин.

При здійсненні ефективної фінансової політики перевага має надатися селективному підходу. Характер дії фінансових інструментів визначають важелі, вони також коректують цю дію. Виділяють такі важелі:

- за напрямом дії вони поділяються на стимули і санкції;
- за видами поділяються на норми й нормативи; ліміти та резерви;
- за методологічними засадами – це умови формування доходів, нагромаджень і фондів; умови фінансування і кредитування.

Фінансовим стимулом є певне матеріальне заохочення, а фінансовою санкцією є штрафний засіб державного примусу. Фінансові стимули посилюють матеріальну відповідальність суб'єктів господарювання щодо виконання своїх зобов'язань, в свою чергу фінансові санкції застосовуються уповноваженим державним органом до підприємств за вчинення фінансового, податкового чи іншого правопорушення, що передбачає захист суспільних інтересів та забезпеченні грошових надходжень до бюджету та державних цільових фондів. Також фінансові санкції сприяють посиленню матеріальної відповідальності суб'єктів господарювання щодо виконанні взятих зобов'язань (виконання договорів тощо). Найбільш розповсюдженими у практичній діяльності серед них є штраф і пеня. «Штраф – це засіб матеріального впливу на винних у порушеннях законодавства, угод або чинних правил. Пеня застосовується у разі несвоєчасного виконання грошових зобов'язань і нараховується за кожен день несплати платежу» [9].

В свою чергу, фінансові стимули - це пільгові ставки оподаткування, особливі умови кредитування, відстрочення обов'язкових податкових платежів, надання субвенцій з бюджетів на розвиток певних галузей, фінансування структурної перебудови, підготовки і підвищення кваліфікації

персоналу, здійснення науково-дослідних робіт, природоохоронних заходів тощо.

Фінансові нормативи щодо підприємства характеризують певний рівень забезпечення їх видатків, різних видів витрат фінансових ресурсів на всіх рівнях. Норма це мінімальна потреба у фінансових ресурсах щодо фінансування певного виду активу. Фінансові ліміти - певні обмеження на витрати в інтересах окремих суб'єктів: держави, підприємця або громадянина.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 “Фінансові інструменти” визначає методологічні засади використання фінансових інструментів, класифікацію, визнання та оцінку фінансових інструментів на підприємстві [31]. В сучасному економічному середовищі зазначається, що серед елементів фінансового механізму найефективнішими є фінансові важелі, дія яких реалізується через відповідні фінансові методи. Також варто відмітити, що фінансовий механізм діє за допомогою правового, нормативного, інформаційного та організаційного забезпечення.

У теорії фінансів до фінансових Індикадорів відносяться фінансові категорії, фінансові показники, фінансові коефіцієнти.

Фінансові категорії відображають лише наукову абстракцію реальних економічних відносин. Використання їх не є доцільним, тому що вони характеризують тільки теоретичні поняття і не можуть використовуватись відповідно як інформаційна база. Кількісну сторону фінансових відносин характеризують фінансові показники. Вони показують обсяги фінансових операцій, що дозволяє оцінити масштаби та обсяги фінансової діяльності. Оцінюючу функцію виконують фінансові коефіцієнти. Вони є відносними фінансовими показниками, які дають можливість оцінювати фінансову діяльність.

Отже, фінансовий механізм – це складна система управління фінансовою діяльністю. Водночас, це механізм, який дозволяє вирішувати практично проблеми у відносинах розподілу доданої вартості.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ТОВ «ІНДИКАД»

2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства

ТОВ «Індикад» зареєстроване за юридичною адресою Чернівецька область, Заставнівський район, село Кудубівці, вул. Українська 1 «О». Вищим органом управління ТОВ «Індикад» є загальні збори учасників; виконавчим органом управління є – керівник.

Відповідно до установчих документів основними видами діяльності товариства є:

- 10.47. Розведення свійської птиці;
- 10.49. Розведення інших тварин;
- 10.91. Виробництво кормів для тварин;
- 46.23. Оптова торгівля живими тваринами;
- 46.32. Оптова торгівля м'ясом та м'ясними виробами;
- 47.23. Роздрібна торгівля м'ясом та м'ясними виробами.

Підприємство за формою власності є приватним.

Результати діяльності товариства залежать від його фінансового забезпечення. Зареєстрований статутний капітал даного підприємства складає 12000,0 тис. грн.

Майно підприємства складається із необоротних та оборотних активів. Для оцінки їх складу сформуємо табл. 2.1, де зображена динаміка активів.

Таблиця 2.1

Активи ТОВ «Індикад» у 2020 – 2022 рр.

Активи	На кінець року, тис. грн.			Відхилення за період 2022-2020 рр.	
	2020р.	2021 р.	2022 р.	тис. грн.	%
Необоротні активи	10292,9	14601,6	14761,6	4468,7	43,42
Оборотні активи	35350,3	37475,2	38505,8	3155,5	8,93
Всього	45643,2	52076,8	53267,4	7624,2	16,70

Щороку можна спостерігати зростання активів: за три роки вони зросли на 7624,2 тис. грн., у відносному вимірі на 16,7%. Величина необоротних активів у 2020 р. дорівнювала 10292,9 тис. грн., у 2021 р. становила 14601,6 тис. грн., у 2022 р. становила 14761,6 тис. грн. У підприємства є сталий склад необоротних активів, які частково оновлюються. Активи підприємства насамперед представлені оборотними активами, що зросли за 2020-2022 рр. на 8,93%. Структура активів представлена на рисунку 2.1.

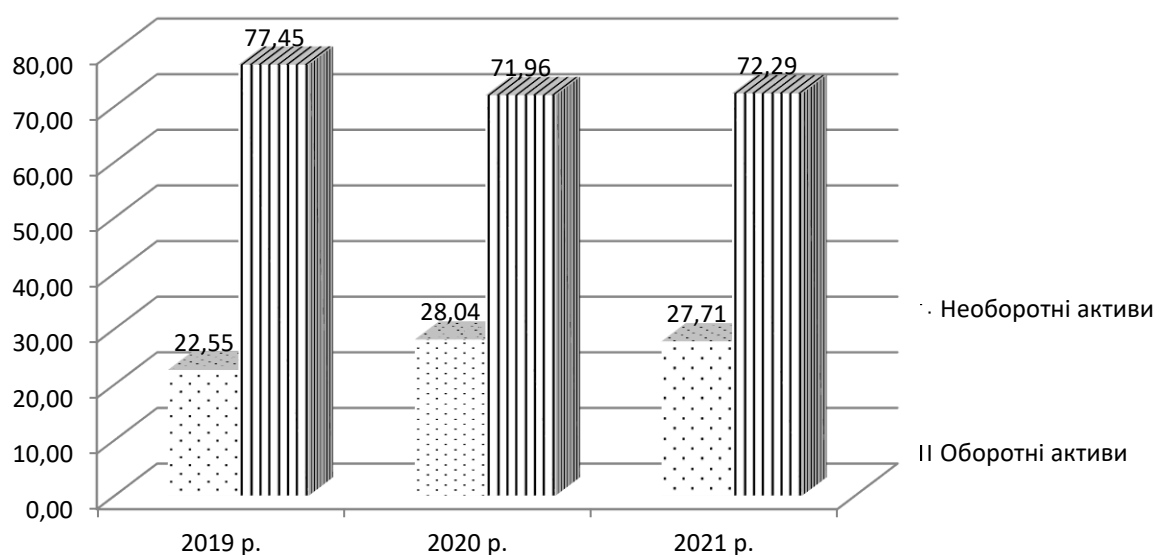

Рис. 2.1. Структура активів ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр.

Частка необоротних активів є значно меншою ніж оборотних, так у 2020 р. вона дорівнювала 22,55%, у 2021 р. – 28,04%, у 2022 р. – 27,71% активів товариства. Питома вага оборотних активів у 2020 р. становила 77,45%, у 2021 р. 71,96%, у 2022 р. -72,29%.

Простежимо детальніше склад необоротних активів ТОВ «Індікад», таблиця 2.2

Основну частину необоротних активів складають основні засоби, величина яких збільшилася на 50,18%. Величина незавершених капітальних інвестицій дорівнює на кінець 2022 року 83 тис. грн. Нематеріальні активи у 2021-2022 рр. дорівнювали 24,8 та 27,7 тис. грн. відповідно.

Таблиця 2.2.

Необоротні активи ТОВ «Індікад» у 2020 – 2022 рр.

Необоротні активи	На кінець року, тис. грн.			Відхилення за 2022-2020 рр.	
	2020р.	2021 р.	2022 р.	тис. грн.	%
Нематеріальні активи	0	24,8	27,7	27,7	100
Незавершені капітальні інвестиції	508,0	2530,5	83,0	-425	-83,66
Основні засоби	9755,8	12046,3	14650,9	4895,1	50,18
Всього	10292,9	14601,6	14761,6	4468,7	43,42

Структура необоротних активів представлена на рис. 2.2. Відповідно можна спостерігати, що питома вага нематеріальних активів незначна, зросла до 0,19%. Питома вага незавершених капітальних інвестицій зменшилася до 0,56%. Відповідно основна питома вага припадає на основні засоби, а саме 94,78% у 2020 р., 82,5 у 2021 р., і 99,25% у 2022 р.

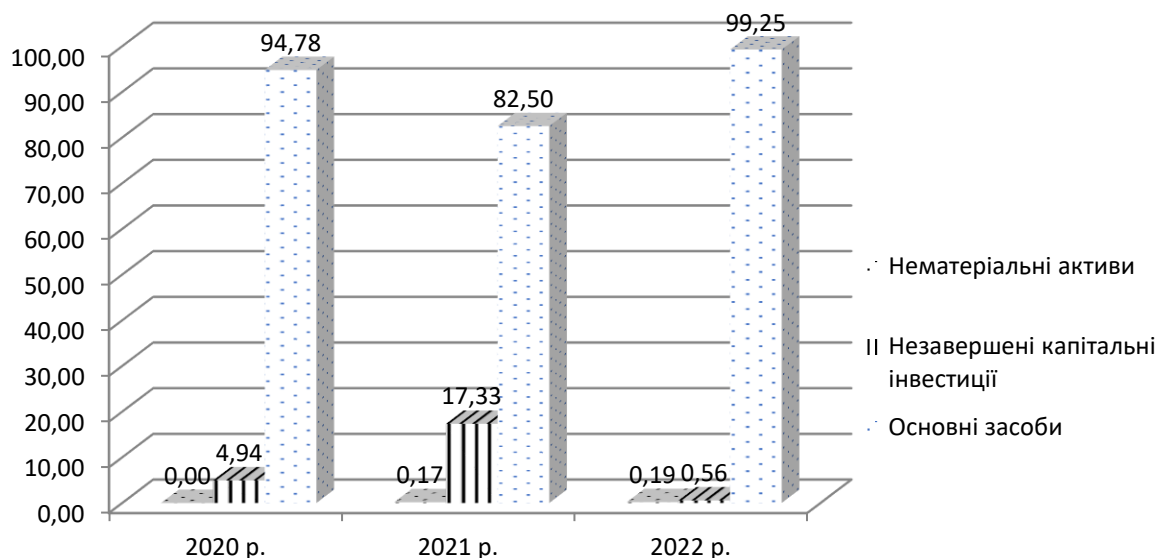

Рис. 2.2. Структура необоротних активів ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр.

Більш детально проаналізуємо оборотні активи товариства, табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка оборотних активів ТОВ «Індікад» за 2020 – 2022 рр.

Показники	На кінець року, тис. грн.			Відхилення за 2022-2020 рр.	
	2020р.	2021 р.	2022 р.	тис. грн.	%
Запаси	21385,5	12059,5	13585,1	-7800,4	-36,48
Поточні біологічні активи	11349,8	13750	18839,7	7489,9	65,99
Дебіторська заборгованість за товари	127,8	6087,8	5221,1	5093,3	3985,37
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1532,4	0	16,0	-1516,4	-98,96
Інша поточна дебіторська заборгованість	0	0	698,0	-256,8	-26,90
Грошові кошти	954,8	5577,9	145,9	-35204,4	-99,59
Всього	35350,3	37475,2	38505,8	3155,5	8,93

У складі оборотних активів підприємства є запаси, поточні біологічні активи, дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, з бюджетом, з оплати праці, грошові кошти.

Величина запасів зменшується. Зокрема у 2020 р їх обсяг становив – 21385,5 тис. грн., у 2021 р. дорівнював 12059,5 тис. грн., у 2022 зріс до 13585,1 тис. грн. Поточні біологічні активи навпаки збільшилися, а саме на 65,99%. Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги товариства також зростає. Так у 2020 р. її обсяг становив 127,8 тис. грн., у 2021 р. зріс до 6087,8 тис. грн., у 2021 р. зменшилася до 5221,1 тис. грн. Щодо грошових коштів, то тут не спостерігається сталої картини. Залишок грошових коштів у 2020 р. дорівнював 954,8 тис. грн., у 2021 р. був доволі значним і становив 5577,9 тис. грн., у 2022 р. зменшився до 145,9 тис. грн. У товариства в останній рік з'явилися інші зобов'язання.

Для детального аналізу оборотних активів визначимо частку їх складових у загальній сумі оборотних активів. На рис. 2.3. представлена структура оборотних активів ТОВ «Індікад» за 2020-2022 рр.

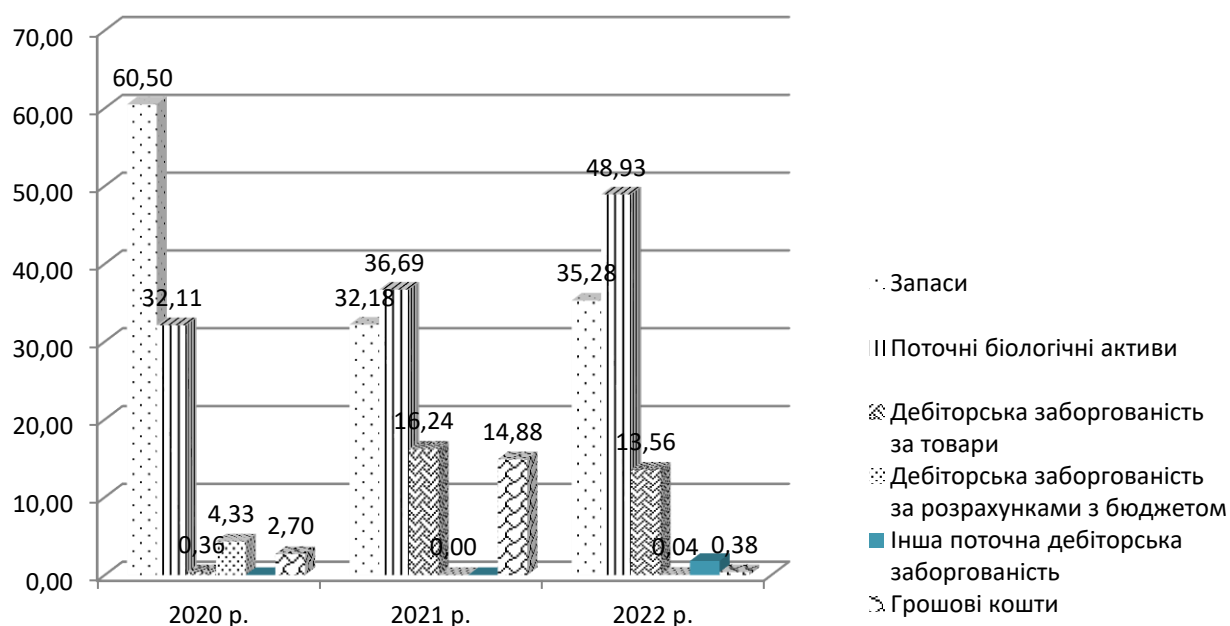

Рис. 2.3. Динаміка структури оборотних активів ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр.

У ТОВ «Індікад» сформувалася така структура оборотних активів, у якій переважна частка належить запасам товарів: зокрема 60,5% - у 2020 р., 32,18% - у 2021 р., 35,28% - у 2022 р. від загальної вартості оборотних активів. Частка поточних біологічних активів також є доволі значною: 32,11% у 2020 р., 36,69% у 2021 р., і 48,93% у 2022 р. Тобто спостерігаємо збільшення частки цієї складової оборотних активів. Питома вага дебіторської заборгованості товариства у 2020 р. становила 0,36%, у 2021 р. дорівнювала 16,24%, у 2022 р. відповідно – 13,56%. Частка грошових коштів є незначною у 2020 р. становила 2,7%. У 2021 р. зросла до 36,69%, і у 2022 р. зменшилася до 0,38%.

Стан платоспроможності та ліквідності ТОВ «Індікад» можна дослідити за показниками балансу. У таблиці 2.4 відображено групування активів за ступенем ліквідності та пасивів за ступенем строковості. Баланс підприємства вважається абсолютноліквідним якщо виконується умова його

ліквідності: $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$.

Таблиця 2.4

Групування активів і пасивів ТОВ «Індикад»

Активи	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Пасиви	2020 р.	2021 р.	2022 р.
A1	954,8	5577,9	145,9	П1	1357,4	1753,8	4216,2
A2	1660,2	6087,8	5935,1	П2	10710	11100	14190
A3	32699,6	25809,5	32424,8	П3	0	0	0
A4	10292,9	14601,6	14761,6	П4	28812,2	39223,	34861,2

У 2020 р. у ТОВ «Індикад» порівняння активів і пасивів виглядає таким чином: $A1 \leq П1$; $A2 \leq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$. Тобто не виконується дві умови ліквідності балансу, але спостерігається можливість в майбутньому зростання ліквідності.

Але у 2021 р. не виконуються лише перша умова: умова ліквідності виглядає таким чином: $A1 \geq П1$; $A2 \leq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$.

У 2022 р., не виконується дві умови ліквідності балансу, тобто платіжні можливості погіршилися.

Для формування повної картини щодо платоспроможності ТОВ «Індикад» розраховуємо відносні показники - коефіцієнти ліквідності. Результати розрахунків представлені у таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Динаміка показників ліквідності ТОВ «Індикад» у 2020–2022 рр.

Коефіцієнти	Нормативне значення	На кінець року,			Відхилення (+,-) 2022-2020 рр.
		2020	2021	2022	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2- 0,35	0,08	0,43	0,01	-0,07
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1-1,5	0,22	0,91	0,33	0,11
Коефіцієнт загального покриття	2-2,5	2,93	2,92	2,09	-0,83

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ «Індікад», що дає оцінку його миттєвій платоспроможності, у 2020 р. дорівнював 0,08, у 2021 р. збільшився до 0,43 і у 2022 р. зменшився до 0,01. Таким чином підприємство не має можливості найближчим часом погасити поточні зобов'язання за рахунок високоліквідних оборотних активів. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності у ТОВ «Індікад» є також низьким: воно дорівнює 0,22 – у 2020 р, 0,91 – у 2021 р., 0,33 – у 2022 р. Коефіцієнт загального покриття (загальної ліквідності) у 2020 р. становив 2,93, у 2020 р. – 2,92, у 2022 р. зменшився до 2,09, що вже в межах нормативного значення.

Отже, у ТОВ «Індікад» спостерігається нестабільність рівня платоспроможності, але за умови своєчасного погашення дебіторської заборгованості є платіжні можливості у майбутньому.

2.2. Аналіз фінансового забезпечення ТОВ «Індікад»

Капітал товариства з обмеженою відповідальністю сформований у 2009 році, коли підприємство започаткувало свою діяльність. З метою розширення діяльності у 2020-2022 рр. він поповнювався як власними джерелами так і позиковими, табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Джерела фінансування ТОВ «Індікад» за 2020 – 2022 рр.

Капітал	На кінець календарного року, тис. грн.			Відхилення за	
				2022-2020 рр.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	тис. грн.	%
Власний капітал	33575,8	39223,0	34861,2	1285,4	3,83
Позиковий капітал	12067,4	12853,8	18406,2	6338,8	52,53
Всього	45643,2	52076,8	53267,4	7624,2	16,70

У 2022 р. капітал ТОВ «Індікад» порівняно із 2020 р. зріс на 7624,2 тис. грн. (16,7%). Це відбулося за рахунок змін величини як власного капіталу так і позикового. Обсяг власного капіталу товариства у 2022 році зріс за досліджуваний період на 1285,4 тис. грн., тобто на 3,83%, порівняно із 2020 р. Щодо позикового капіталу ТОВ «Індікад», то у 2022 р. порівняно із 2020 р. він зріс на 6338,8 тис. грн. (52,53%).

Проаналізуємо структуру джерел фінансування ТОВ «Індікад» за 2020-2022 роки, рис. 2.4

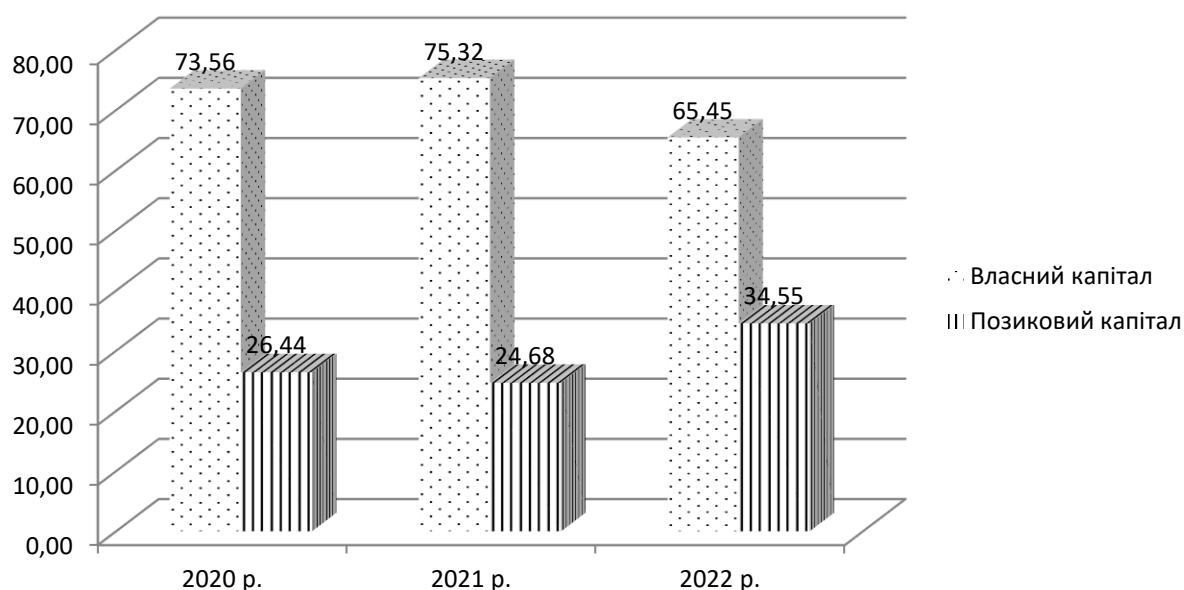

Рис. 2.4. Динаміка структури фінансування ТОВ «Індікад» за 2020-2022 рр.

За досліджувані роки структура капіталу ТОВ «Індікад» повністю змінилася. Зокрема, на кінець 2020 р. позиковий капітал складав 26,44% від усіх джерел капіталу, у 2021 р. 24,68%, у 2021 р. він зріс до 34,55%. Питома вага власного капіталу з 73,56% (2020 р.) зросла на кінець 2021 р. до 75,32%, і на кінець 2022 р. зменшилася до 65,55%. Тобто підприємство в процесі діяльності змінює структуру його капіталу.

Розглянемо детальніше власні і позикові джерела капіталу товариства з обмеженою відповідальністю, табл. 2.7.

Власний капітал товариства з обмеженою відповідальністю зростає стабільними темпами. Сума зареєстрованого капіталу та додаткового капіталу не змінювалася впродовж дослідження і становила 12000 тис. грн та

1346, 9 тис. грн. відповідно. Незначне зростання власного капіталу зумовлене, насамперед, збільшенням розміру нерозподіленого прибутку, що з 15465,3 тис. грн. зріс до 21514,3 тис. грн., тобто на 6,35%.

Обсяг позикового капіталу ТОВ «Індікад» у 2020 р. дорівнював 12067,4 тис. грн., у 2021 р. несуттєво збільшився до 12853,8 тис. грн., у 2022 р. зріс до 18406,2 тис. грн. В цілому за три роки величина позикового капіталу зросла на 6338,8 тис. грн. (52,53%).

Основна частина позикового капіталу підприємства припадає на короткострокові кредити банку, на кінець 2020 р. величина кредитів складала 10710 тис. грн., на кінець 2021 р. дорівнювала 11100 тис. грн., на кінець 2022 р. – 14190 тис. грн. Їх обсяг зріс на 3480 тис. грн, тобто на 32,49%.

Таблиця. 2.7.

Динаміка джерел формування капіталу ТОВ «Індікад»
у 2020-2022 рр.

Джерела формування капіталу	На кінець року, тис. грн.			Відхилення за 2021-2020 рр.	
				тис. грн.	%
	2020 р.	2021 р.	2022 р.		
Власний капітал, в тому числі	33575,8	39223,0	34861,2	1285,4	3,83
Зареєстрований капітал	12000	12000	12000	0	0,00
Додатковий капітал	1346,9	1346,9	1346,9	0	0,00
Нерозподілений прибуток	20 228,9	25 876,1	21 514,3	1285,4	6,35
Позиковий капітал, в тому числі	12067,4	12853,8	18406,2	6338,8	52,53
Короткострокові кредити банків	10 710,0	11 100,0	14 190,0	3480	32,49
Поточна кредиторська заборгованість за товари	1 010,0	1 261,9	3 747,6	2737,6	271,05
Поточна кредиторська заборгованість бюджету	21,3	304,2	306,6	285,3	1339,44
Поточна заборгованість зі страхування	46,9	32,7	0	-46,9	-100,00
Поточна заборгованість з оплати праці	121,0	135,5	140,8	19,8	16,36
Інша поточна заборгованість	158,3	19,5	21,2	-137,1	-86,61

Якщо говорити про поточну кредиторську заборгованість за товари роботи послуги, то її величина значно зросла в останній рік дослідження. Так у 2020 р. вона становила 1010 тис. грн., у 2021 р. – 1261,9 тис. грн., у 2022 р. – 3747,6 тис. грн. За три роки величина поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги зросла на 2737,6 тис. грн., тобто на 271,05%.

Товариство «Індікад» також має незначну суму поточної заборгованості до бюджету, яка у 2020 р. дорівнювала 21,3 тис. грн., у 2021 р. - 304,2 тис. грн., у 2022 р. – 306,6 тис. грн.

Поточна заборгованість з оплати праці на підприємстві спостерігається впродовж трьох років у незначній сумі 121-140,8 тис. грн. відповідно.

У 2020-2021 р. у ТОВ «Індікад» було поточна заборгованість зі страхування у сумі 46,9 тис. грн. та 42,07 тис. грн. Інша поточна заборгованість значно зменшилася.

Структура джерел формування капіталу товариства з обмеженою відповідальністю «Індікад» за 2020-2022 рр. представлена на рис. 2.5

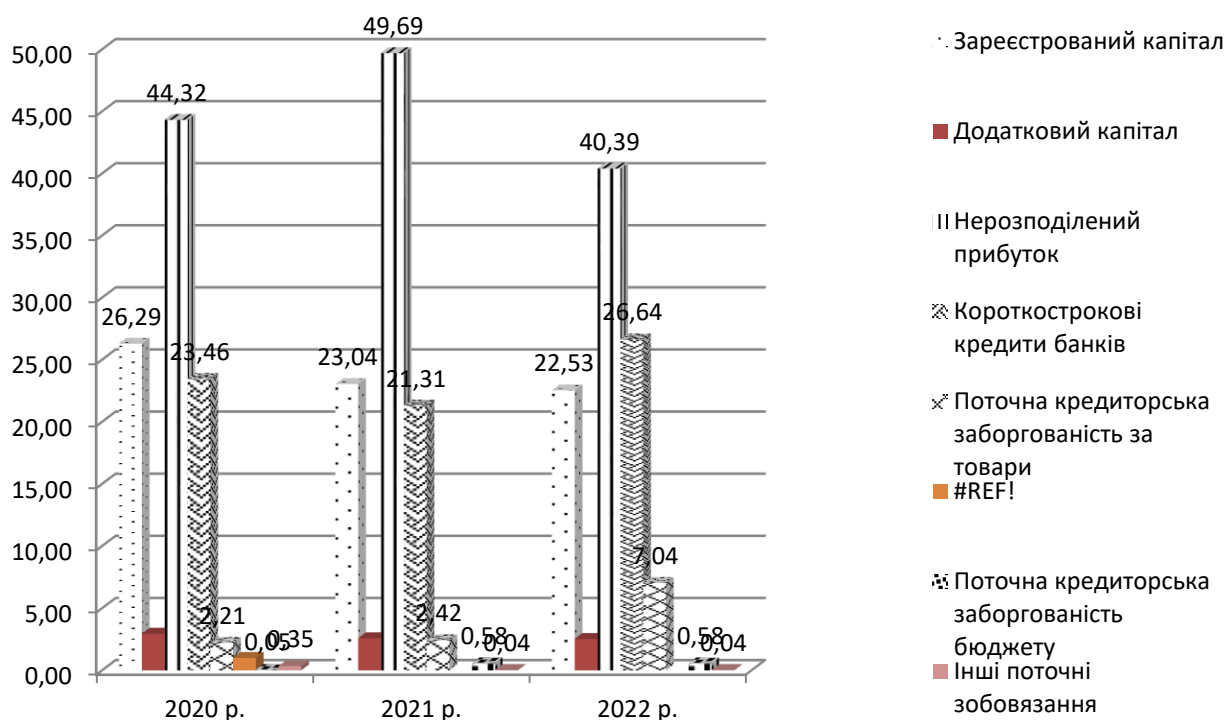

Рис. 2.5. Динаміка структури джерел формування капіталу ТОВ «Індікад» за 2020-2022 рр.

У 2020-2022 рр. найбільша питома вага у складі джерел формування капіталу ТОВ «Індікад» припадала на нерозподілений прибуток, частка якого становила 44.32% у 2020 р, 49,69% у 2021 р.. До основних джерел фінансування також можна віднести зареєстрований капітал, питома вага якого становила 26,29% у 2020 р., 23,04 % у 2021 р., 22,53% у 2022 р.. Також значну частку у джерелах формування капіталу займають короткострокові кредити банків: 23,46% у 2020 р., 21,31% у 2021 р., 26,64% у 2022 р.

Для ТОВ «Індікад» характерні особливості господарської діяльності сільськогосподарського підприємства. Основним видом його діяльності є виробництво та реалізація м'яса індика, тому в структурі активів є поточні біологічні активи.

Для забезпечення фінансової стійкості підприємство необхідно щоб капітал мав значну частку власних джерел, яка зможе покрити потребу у необоротних активах та запасів товарів.

Водночас, ТОВ «Індікад» користується позиковими джерелами поповнення капіталу, такими як короткострокові кредити банку. Крім того у складі його капіталу є значний розмір поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги. Алгоритм визначення типу фінансової стійкості ТОВ «Індікад», табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Алгоритм визначення типу фінансової стійкості
ТОВ «Індікад» у 2020 - 2022 рр.

№	Показник	На кінець 2020 р.	На кінець 2021 р.	На кінець 2022 р.	Відхилення (+,-) 2022-2020 рр.
	1	2	3	4	5
1	Оборотний капітал	35350,3	37475,2	38505,8	3155,5
2	Поточні зобов'язання	12067,4	12853,8	18406,2	6338,8
3	Власний оборотний капітал (р. 1 - р. 2)	23282,9	24621,4	20099,6	-3183,3

	1	2	3	4	5
4	Запаси	32699,6	25809,5	32424,8	-274,8
5	Надлишок (+) або нестача (-) власного оборотного капіталу (р. 3 - р. 4)	-9416,7	-1188,1	-12325,2	-2908,5
6	Короткострокові кредити банків	10710	11100	14190	3480
7	Основні джерела формування запасів	33992,9	35721,4	34289,6	296,7
8	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел	-1293,3	-9911,9	-1864,8	-571,5
	Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	

Як можна спостерігати, основних планових джерел ТОВ «Індікад» не вистачає для формування необхідних обсягів запасів і для підприємства характерний кризовий тип фінансової стійкості підприємства.

2.3. Аналіз основних Індикадорів ділової активності та ефективності діяльності ТОВ «Індікад»

Для повної оцінки ефективності фінансового механізму доцільно прослідкувати показники ділової активності ТОВ «Індікад» (табл. 2.9).

Найвищий рівень ділової активності товариства спостерігався у 2020-2021 рр. Зокрема, значення коефіцієнту оборотності капіталу у 2020 р. дорівнювало 1,19, у 2021р. зросло до 1,21, у 2022 р. зменшилося до 0,78. Тобто, у 2020 р. тривалість одного обороту капіталу сільськогосподарського підприємства була на рівні 307,88 дні, у 2021 р. дорівнювала 301,2 дні, у 2022 р. – 470,94 дні.

Таблиця 2.9

Аналіз ділової активності ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр.

Коефіцієнти	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022 до 2020 рр.
Коефіцієнт оборотності капіталу	1,19	1,21	0,78	-0,41
Тривалість обороту капіталу, дні	307,88	301,20	470,94	163,06
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,59	1,63	1,07	-0,52
Тривалість обороту оборотних активів, дні	229,51	224,47	339,68	110,17

Коефіцієнт оборотності оборотних активів ТОВ «Індікад» у 2020 р. становив 1,59 обороти, у 2021 р. дорівнював 1,63 обороти, у 2022 р. зменшився до 1,07 обороти. Внаслідок такого рівня ділової активності тривалість одного обороту оборотного капіталу у 2020 р. дорівнювала 229,51 днів, у 2021 р. – 224,47 дні, 2022 р. – 339,68 дні. Як уже у капіталі ТОВ «Індікад» значна частка належить оборотному капіталу, тому значення тривалості обороту оборотного капіталу має таку ж тенденцію як і тривалість обороту капіталу.

Індікадорами ефективності діяльності ТОВ «Індікад» насамперед є показники фінансових результатів (доходи, витрати, прибуток), що відображені за 2020-2022 рр. у таблицях 2.10, 2.11, 2.12

Таблиця 2.10

Динаміка доходів ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 -2020 рр. (+,-)	
				тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	47335,3	59209,8	40822,9	-6512,4	-13,76
Інші операційні доходи	792,1	538,0	728,7	-63,4	-8,00
Інші доходи	22,2	0	0,8	-21,4	-96,40
Разом доходи	48149,6	59747,8	41552,4	-6597,2	-13,70

У 2020-2022 рр. чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Індикад» зменшився, у 2020 р. чистий дохід становив 47335,3 тис. грн., у 2021 р. збільшився до 59209,8 тис. грн., у 2022 р. зменшився до 40822,9 тис. грн. В цілому дохід від реалізації продукції за досліджуваний період зменшився на 6512,4 тис. грн. (13,76%). ТОВ «Індикад» отримувало інші операційні доходи у 2020 р. у сумі 792,1 тис. грн., у 2021 р. у сумі 538 тис. грн., у 2022 р. у сумі 728,7 тис. грн. У 2020 та 2022 рр. можна спостерігати сума незначних надходжень від інших доходів – 22,2 тис. грн. та 0,8 тис. грн. відповідно.

Собівартість реалізованої продукції ТОВ «Індикад» має протилежну тенденцію ніж чистий дохід (табл. 2.11): у 2020 р. дорівнювала 38181,6 тис. грн., у 2021 р. зросла до 51376,2 тис. грн., у 2022 р. зменшилася до 42266 тис. грн. У ТОВ «Індикад» зростають суми інших операційних витрат: у 2020 р. до 1286,9 тис. грн., у 2021 р. до 1856,4 тис. грн., у 2022 р. до 2863,2 тис. грн. Інші витрати у підприємства у 2020 р. дорівнювали 852,4 тис. грн., у 2021 р. – 868 тис. грн., у 2022 р. – 785 тис. грн.

Таблиця 2.11

Динаміка витрат ТОВ «Індикад» у 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 -2020 рр. (+,-)	
				тис. грн.	%
Собівартість реалізованої продукції	36181,6	51376,2	42266,0	6084,4	16,82
Інші операційні витрати	1286,9	1856,4	2863,2	1576,3	122,49
Інші витрати	852,4	868,0	785,0	-67,4	-7,91
Разом витрати	38320,9	54100,6	45914,2	7593,3	19,82

В цілому витрати підприємства зросли на 7593,3 тис. грн. (19,82%). Доходи ТОВ «Індикад» зменшилися на 6597,2 тис. грн., тобто на 13,7%.

Звичайно такі тенденції доходів та витрат ТОВ «Індикад» позначилася на показниках прибутковості підприємства. Так, чистий прибуток у 2020 р. дорівнював 4763,6 тис. грн., у 2021 р. зріс до 5647,2 тис. грн., у 2022 р.

зменшився до 4361,8 тис. грн. Але в цілому відбулося зменшення прибутку, яке за досліджуваній період складає 401 тис. грн. (8,43%)

Таблиця 2.12

Динаміка показників прибутку ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 -2020 рр. (+,-)	
				тис. грн.	%
Прибуток до оподаткування	4763,6	5647,2	4361,8	-401,8	-8,43
Податок на прибуток	0	0	0	0	0
Чистий прибуток	4763,6	5647,2	4361,8	-401,8	-8,43

Динаміка як доходів, витрат і прибутку ТОВ «Індікад» за досліджуваній період наглядно відображена на рис. 2.6.

На формування чистого прибутку ТОВ «Індікад» впливають сукупні доходи, які характеризують реалізацію на продукцію. Водночас на формування чистого прибутку впливає обсяг сукупних витрат. Впродовж досліджуваного періоду у ТОВ «Індікад» відбувається зменшення доходів і зростання витрат, тобто підприємство не забезпечує належний обсяг реалізації. Внаслідок цього обсяг чистого прибутку зменшився у 2022 р.

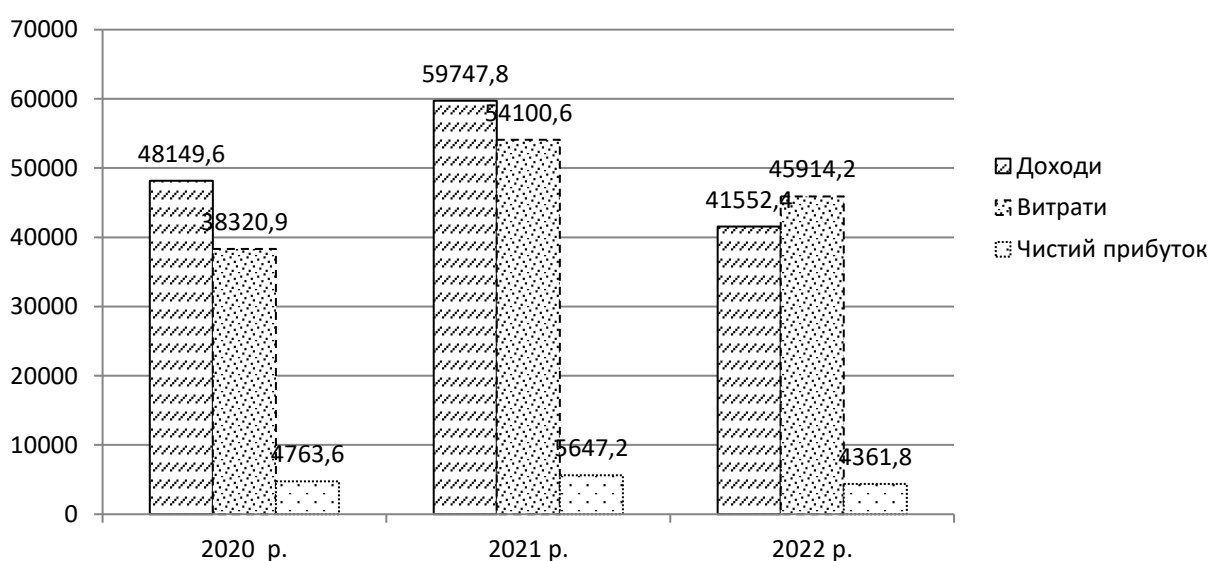

Рис. 2.6. Динаміка показників фінансової результативності ТОВ «Індікад» за 2020-2022 рр.

У таблиці 2.13 представлені результати розрахунку відносних показників, що характеризують ефективність діяльності ТОВ «Індікад», зокрема такі показники рентабельності: рентабельності капіталу, рентабельності реалізації продукції, рентабельності оборотного капіталу, а також власного капіталу ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр.

Таблиця 2.13.

Показники рентабельності ТОВ «Індікад» у 2020–2022 рр., %

Найменування показників	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2022до 2020 рр.
Рентабельність капіталу	11,93	11,56	8,28	-3,65
Рентабельність реалізації продукції	9,89	9,45	10,50	0,60
Рентабельність оборотного капіталу	16,00	15,51	11,48	-4,52
Рентабельність власного капіталу	15,27	15,51	11,78	-3,50

У ТОВ «Індікад» у 2020-2022 рр. показники рентабельності мали різну тенденцію змін. Зокрема, у 2020 р. рентабельність капіталу підприємства становила 11,93%, у 2021 р. – 11,56%, у 2022 р. – 8,28%. Переважно спостерігається зменшення даного показника.

Рентабельність реалізації продукції у ТОВ «Індікад» має не високі значення, що зумовлено малим обсягом чистого прибутку порівняно з обсягом отриманого чистого доходу від реалізації продукції. У 2020 р. він дорівнював 9,89%, у 2021 р. – 9,45%, у 2022 р. – 10,5%. Спостерігається незначне підвищення даного показника за три роки на 0,6.

Такий показник, як рентабельність оборотного капіталу характеризує ефективність використання оборотних активів товариства. Значення даного показника у 2020 р. дорівнювало 16%, у 2021 р. – 15,51%, у 2022 р. – 11,48 %. Відбувається зменшення, що в цілому за досліджуваний період становить 4,52.

Рентабельність власного капіталу має таку ж тенденцію зміни, у 2020 р. значення показника становило – 15,27%, у 2021 р. – 15,51 %, у 2022 р. – 11,78%. У 2022 р. значення даного показника було найнижчим.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ТОВ «ІНДИКАД»

3.1. Реалізація управлінського впливу на діяльність підприємства шляхом формування оптимального фінансового механізму

Фінансовий механізм розвитку підприємств, що забезпечує максимізацію фінансових результатів, є ефективним засобом реалізації управлінського впливу на діяльність підприємства.

Результатом оптимального функціонування фінансового механізму розвитку підприємств є зростання обсягів реалізації продукції підприємств, рис. 3.1.

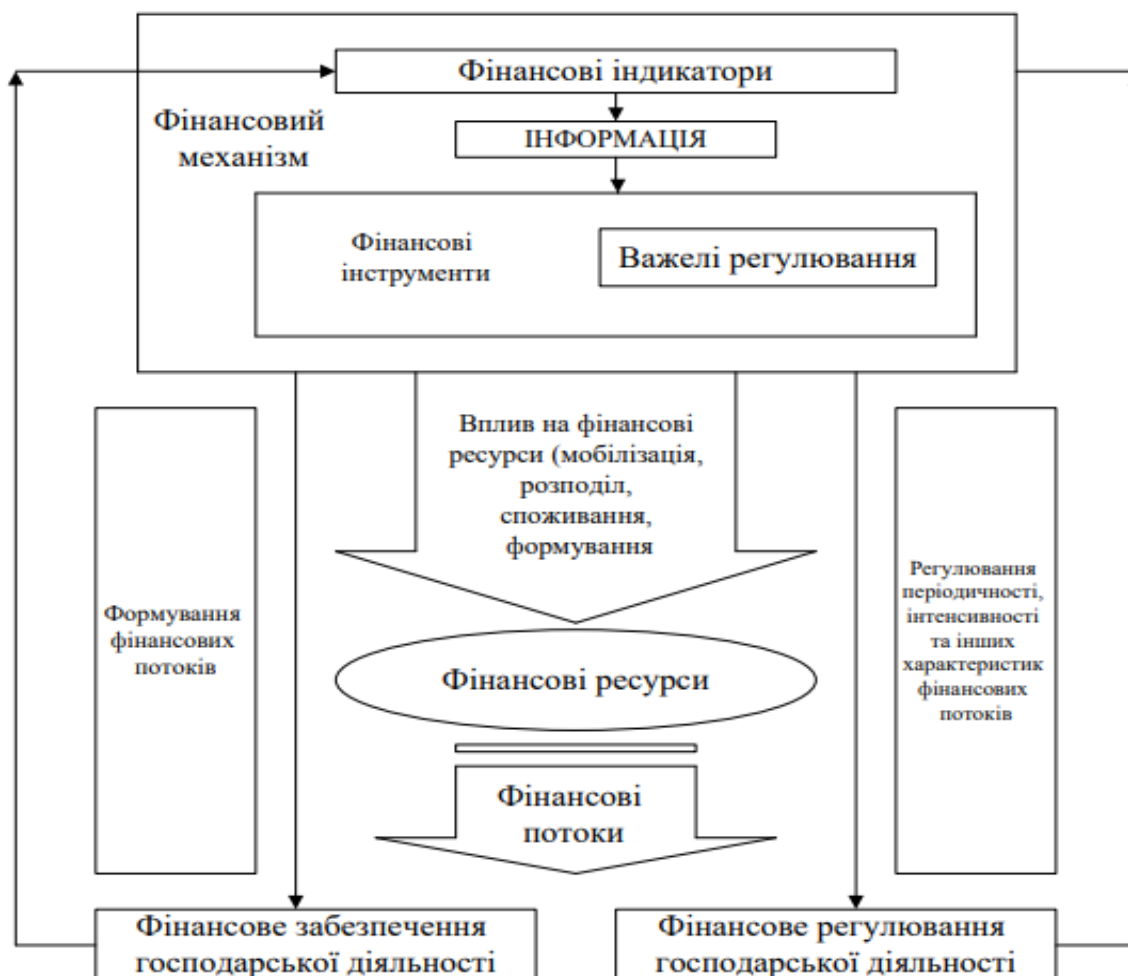

Рис. 3.1. Структурно-логічна схема функціонування фінансового механізму розвитку підприємства.

До основоположних типів організаційної структури управління відносять лінійно-функціональну і дивізійну структури. Для лінійно-функціональної структури характерне централізоване управління підприємством як єдиним цілим, при цьому всі управлінські функції зосереджені на керівництві. Лінійні підрозділи підприємства відповідають за основну роботу і приймають основні рішення, а функціональні, в свою чергу, є обслуговуючими, вони інформують і допомагають лінійному керівникові в обґрунтовані і прийнятті конкретних рішень.

Якщо підприємство успішно розвивається та масштабує діяльність централізоване управління не є дієвим, і тому застосовують інші організаційні рішення. Оперативно-виробничу самостійність відділи і підрозділи отримують за дивізійної структури. Вони майже перетворюються на невеликі незалежні підрозділи з делегуванням важливих управлінських функцій. Вони стають центрами відповідальності за отримання позитивного фінансового результату. Дивізійна структура зручна для великих підприємств, коли виникає значна необхідність в горизонтальному управлінні за двосторонніх відносин.

Якщо організаційна структура необхідна, насамперед, для ефективнішого процесу виробництва і реалізації продукції підприємства, то фінансова структура повинна забезпечувати більш ефективне управління фінансовими ресурсами і досягненню головного результату – прибутку. Для взаємовідносин організаційної і фінансової структур підприємства важливе розуміння принципів їх взаємодії та взаємозалежності. Для ефективного функціонування ТОВ «Індікад» необхідно забезпечити максимально взаємодію та гармонізацію організаційної та фінансової структури.

Основний управлінський вплив, що реалізуються за допомогою фінансового механізму, здійснюється за допомогою таких методів як фінансове планування, управління фінансовими ресурсами, організацію (координація, регулювання), контроль.

В управлінні господарською діяльністю підприємства основне місце займає корпоративне планування, воно є початком організації всього процесу виконання відповідних інструкцій для подальшого його розвитку. «Фінансовий план повинен виявити достатність фінансових ресурсів за всіма напрямками діяльності підприємства та збалансувати пропорції між ними, адже різні статті фінансового плану охоплюють та пов'язують між собою всі напрямки діяльності: виробництво, маркетинг, науково-технічний розвиток, управління персоналом»[8].

Планування у фінансовому механізмі підприємства забезпечує процес розробки фінансових планів та програм (фінансове прогнозування), їх деталізацію, формування необхідного ресурсного та кадрового потенціалу для ефективної реалізації фінансових планів та програм, контроль за їх впровадженням.

«В сучасних ринкових умовах планування має забезпечити виробничий процес для виробництва конкурентоспроможної продукції з оптимальним використанням усіх ресурсів, тобто в подальшому гарантувати гнучкий розвиток підприємства. Якщо одне підприємство здійснює повноцінне регулярне планування, а інше лише намагається реагувати на ситуацію, перемога буде на боці першого» [8].

Впровадження фінансового планування на ТОВ «Індікад» допоможе приймати обґрунтовані рішення за такими напрямками, як:

- управління витратами: контроль та визначення рамок відповідальності за таке відхилення фактичних витрат від запланованих витрат для усунення дисбалансу;
- управління напрямками діяльності: підприємство може визначити, які види діяльності принесуть у майбутньому найбільший прибуток та спрямовувати ресурси на ефективніші сфери, впровадити оптимальну асортиментну політику, вчасно переключатися із застарілих та збиткових товарів на сучасні і прибуткові;

- управління матеріальними потоками: без ефективного планування матеріальних запасів відбувається як правило їх зростання та відтягування в них фінансових ресурсів;
- управління потоком готової продукції: планування дозволяє визначити оптимальний обсяг готової продукції, щоб не було втрат пов'язаних із заморожуванням фінансових ресурсів у готовій продукції;
- управління інвестиціями, фінансуванням та управління кредитами спрямовано на зниження ризику сповільнення реалізації бізнес проекту, та забезпечує безперервність кругообороту капіталу підприємства;
- управління як внутрішніми так і зовнішніми фінансовими відносинами підприємства з іншими контрагентами, державними структурами, фінансово-кредитними установами, страховими компаніями, працівниками, власниками, усередині самого підприємства.

Для забезпечення ефективності фінансового механізму підприємства важливим є оцінка ефективності управління фінансами. Її проведення дозволяє виявити слабкі місця у функціонуванні фінансового механізму та виявити основні проблеми та сформулювати пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового механізму. Оцінка ефективності прийнятих фінансових рішень потребує розробки відповідної методики, що включає комплекс об'єктів та критеріїв оцінки:

- «управління оборотними активами, основними засобами та капіталом – включає аналіз таких показників, як коефіцієнт оборотності, коефіцієнт завантаження, капіталомісткість та капіталовіддача, рентабельність капіталу та окремих видів активів;

- управління фінансовими ризиками – передбачає застосування різних інструментів: диверсифікація, страхування, хеджування ризиків;

- залучення інвестицій – необхідність ранжування фінансових джерел за пріоритетністю залучення з метою зниження ризику втрати платоспроможності, пріоритет надається довгостроковим інвестиціям;

- динаміка фінансового стану підприємства – оцінка кількісних та якісних показників платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, оцінка різних видів прибутку та рентабельності (капіталу, виробництва, реалізації)» [38].

В сучасних нестабільних конкурентних умовах підприємства стикаються із певними труднощами у процесі роботи, так як змушені приймати компромісні рішення у суперечливих ситуаціях. Так, з одного боку, підприємства є зобов'язанні щодо погашення заборгованості перед кредиторами (фінансово-кредитними установами та контрагентами). З іншого боку, у підприємства є потреба у грошових ресурсах для фінансового забезпечення основної діяльності та отримання прибутку. В результаті більшість підприємств обмежують реалізацію інвестиційних програм через відсутність належного фінансування, тобто ухвалюють рішення не псувати свою кредитну історію та ділову репутацію.

У той же час, помилкові рішення при управлінні фінансами можуть зумовити перевитрати бюджету підприємства щонайменше на третину. В такому разі витрати підприємства не були вчасно та адекватно оптимізовані відповідно до потреб. Крім того до втрат призводять непрацюючі системи планування та контролю, неефективні напрямки використання отриманого прибутку.

Підприємству при формуванні оптимального фінансового механізму необхідно враховувати нестабільність ринкового середовища та проблеми пов'язані із наростання інвестиційних потреб. Тому досить часто в діяльність підприємства залучаються зовнішні фінансові ресурси у вигляді кредитів.

В сучасних умовах господарювання для забезпечення управління фінансами ТОВ «Індікад» функціонування його фінансового механізму необхідно будувати на основі таких спеціальних принципів:

1. Поточний моніторинг фінансового стану підприємства та прогнозування ймовірності фінансових криз. Для запобігання розвитку несприятливих ситуацій та виникнення ризику неплатоспроможності дуже

важливо здійснювати оцінку фінансового стану підприємства, а також стежити за динамікою в економічній, соціальній та політичній сфері суспільства. Оцінка та прогнозування впливу змін зовнішнього середовища на діяльність підприємства дозволять вжити необхідних заходів завчасно та нейтралізувати негативні наслідки.

2. Оперативність реагування на кризові ситуації. В динамічних умовах зовнішнього середовища та кризових явищ у фінансово-економічному середовищі велике значення має оперативне управління фінансами підприємства. Фінансовому менеджеру необхідно швидко приймати рішення щодо скорочення витрат, заморожування інвестиційних проєктів, забезпечення погашення дебіторської заборгованості.

3. Реалізація внутрішніх можливостей виходу підприємства із незадовільного фінансового стану. Нестабільність економічних умов та кризові явища зумовлюють необхідність використання переважно власних фінансових ресурсів підприємства. Залучення позикового капіталу може збільшити ризики втрати платоспроможності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

4. Забезпечення достатності коштів. Визначити оптимальний для підприємства обсяг необхідних фінансових ресурсів можна з допомогою різноманітних методів та доцільним є формування ліквідних резервів.

5. Забезпечення інформацією. Для підвищення ефективності фінансового механізму необхідне якісне та достовірне інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.

Отже, підвищити конкурентоспроможність бізнесу в сучасних динамічних умовах, можливо лише при вдосконаленні фінансового механізму. Тому фінансовому менеджменту підприємства необхідно впроваджувати нові інструменти та системи, що забезпечать оперативне реагування на всі зміни зовнішніх та внутрішніх факторів.

3.2. Підвищення ефективності фінансового механізму ТОВ «Індікад»

Формування фінансового механізму управління процесом чи об'єктом фінансової сфери базується на наступних положеннях:

1) фінансовий механізм складається із елементів та їх груп, які взаємозалежні та взаємопов'язані, їх функціонування здійснюється одночасно за умови поєднання їх впливу та формування оптимального співвідношення між ними;

2) певний конкретний елемент фінансового механізму виконує комплекс характерних функцій, однак результат роботи складових фінансового механізму є результатом роботи всієї системи, враховуючи закон синергії її елементів. Дана система, є складовою діяльності підприємства взагалі та має відповідати його меті та стратегії розвитку;

3) фінансовий механізм є динамічною функцією його елементів і системою економічного, технологічного та організаційного взаємозв'язку між його складовими; включає в себе механізм адаптації його структури відповідно до змін зовнішніх та внутрішніх чинників діяльності підприємства.

Фінансовий механізм підприємства – це сукупність відповідних принципів, методів, управлінських і організаційно - економічних заходів, та інших інструментів, включає в себе призначення, мету, завдання, принципи формування, часовий інтервал дії, структуру й результат діяльності кожного блоку механізму.

Загальновідомо, що ефективність формування фінансового механізму впливає на зростання вартості підприємства, в тому числі шляхом оптимізації фінансування, зменшення вартості позикового капіталу, підвищення ефективності мобілізації та використання капіталу. Від формування дієвого фінансового механізму на підприємстві залежить ефективність виконання комплексу відповідних функціональних завдань, які забезпечують зростання фінансових показників діяльності підприємства. Формування ефективного

фінансового механізму базується на комплексному та системному підході, враховуючи наявність його елементів, відповідне встановлення функцій цих елементів та порядку їх реалізації, впровадження певної системи принципів, методів та організаційних заходів. Оптимальною є розробка і впровадження фінансового механізму, яка передбачає конкретні методики та інструкції його впровадження, а також забезпечення чіткої поетапної реалізації фінансовим менеджментом підприємства його функцій. В свою чергу, ефективність фінансового механізму також залежить від діючого на підприємстві рівня інформаційно – організаційного, нормативно – правового, соціально – економічного та екологічного забезпечення у фінансах. Важливо, щоб ці види забезпечення на підприємстві відповідно до вимог часу і поставлених завдань постійно удосконалювались. Звичайно, що у досягненні мети фінансової стратегії підприємства важливу роль відіграє система стимулювання, орієнтація її на ключові аспекти розвитку його діяльності.

Моніторинг всієї сукупності факторів, які впливають на фінансовий стан підприємства, і постійний аналіз їх дії, забезпечують можливість гнучкості та адаптивності фінансового механізму до зовнішніх і внутрішніх умов і дозволяють коректувати процес реалізації фінансової стратегії підприємства відповідно до поставлених завдань. Оптимальні управлінські рішення у сфері управління фінансовими відносинами можливі за формування відповідного органу управління. Процес формування, визначення його структури і організаційно – економічних критеріїв оцінки такого органу управління мають бути чітко регламентованими. Відповідно до мети створення і завдань, орган управління формується на засадах оцінки фінансового, техніко – економічного рівня підприємства, структури і специфіки його діяльності. Даний аналіз дозволяє визначити кількість і якість працівників в системі управління фінансами, їх склад, ієрархію і функції. Важливим аспектом фінансових управлінських рішень є також їх методичний і регламентаційний супровід у вигляді сукупності матеріалів і документів. Ефективність органу управління фінансовим механізмом в

цілому і кожного конкретного працівника даного органу визначається за відповідними організаційно – економічними критеріями. Тобто фінансовий механізм підприємства постійно повинен удосконалюватись у всіх його складових і деталях. Подальше удосконалення фінансового механізму повинне бути спрямоване на пошук якісних змін в розвитку ТОВ «Індікад» і таким чином забезпечити максимальну величину його кінцевих результатів, що дозволить вирішити наступні завдання:

- забезпечити підвищення ринкової вартості підприємства;
- досягти стабільної роботи та перспективної конкурентоспроможності підприємства;
- забезпечити максимальну ефективність від впровадження інноваційних заходів на підприємстві;
- підвищити соціальний і екологічний рівень виробництва тощо.

В умовах інноватизації підприємства, за подорожчання ресурсів, велике значення належить раціональному використанню фінансових ресурсів, основного та оборотного капіталу, ресурсу працівників. Саме в цьому напрямку і повинен працювати процес удосконалення фінансового механізму ТОВ «Індікад». При цьому важливо відзначити, що фінансовий механізм підприємства необхідно змінювати відповідно до вимог, які виникають в результаті розвитку суспільного виробництва та конкуренції.

Таким чином, удосконалення фінансового механізму ТОВ «Індікад» забезпечує вирішення таких завдань:

- 1) зростання ефективності використання фінансового потенціалу підприємства;
- 2) оптимізація процесу визначення перспективних напрямів фінансової діяльності та системи заходів забезпечення фінансової стійкості підприємства;
- 3) підвищення ринкової вартості підприємства та зростання доходів його власників.

ВИСНОВКИ

У сучасних умовах успішне вирішення проблем, пов'язаних з діяльністю підприємств, залежить передусім від дієвості фінансового механізму як організаційної основи управління фінансами підприємства. Лише за умови злагодженої роботи його складових може бути забезпечене досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства. Сутність фінансового механізму діяльності підприємства є сукупністю форм і методів зовнішнього й внутрішнього впливу на їх фінансово-господарську діяльність з метою забезпечення її розвитку.

Основними структурними елементами фінансового механізму та методами фінансового впливу на соціально-економічний розвиток є фінансове забезпечення, фінансове регулювання та система важелів впливу. В свою чергу, механізм реалізації фінансового забезпечення проявляється у визначенні форм забезпечення та використання фінансових ресурсів. В умовах ринкової економіки фінансовий механізм повинен базуватися на поєднанні елементів ринкового саморегулювання та системи державного регулювання. Дія елементів фінансового механізму діяльності підприємства відбувається відповідно до нормативно-інформаційного забезпечення, у складі якого виокремлюють законодавче, нормативне та інформаційне.

Обґрунтування взаємозв'язку фінансового механізму з фінансовими відносинами та фінансовою політикою підприємства дозволило виокремити завдання, на вирішення яких направлена дія фінансового механізму діяльності підприємства. У процесі реалізації фінансового механізму підприємства вирішують наступні завдання: визначення фінансового забезпечення операційної діяльності в поточному періоді та на перспективу; формування та ефективне використання фінансових ресурсів; виявлення найбільш ефективних напрямків авансування фінансових ресурсів; визначення способів проведення ефективної фінансової діяльності;

визначення перспективних зовнішніх фінансових відносин, розробка та здійснення заходів щодо забезпечення фінансової стійкості.

У другій частині роботи була здійснена оцінка фінансового механізму ТОВ «Індікад». Підприємство займається розведенням свійської птиці. Його майно представлено необоротними та оборотними активами, величина яких щороку зростає. Частка необоротних активів є значно меншою ніж оборотних.

Основну частину, більше ніж 90 %, необоротних активів складають основні засоби, величина яких збільшилася на 50,18%.

У складі оборотних активів підприємства є запаси, поточні біологічні активи, дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, з бюджетом, з оплати праці, грошові кошти.

У ТОВ «Індікад» сформувалася така структура оборотних активів, у якій переважна частка належить запасам товарів: зокрема 60,5% - у 2020 р., 32,18% - у 2021 р., 35,28 % - у 2021 р. від загальної вартості оборотних активів. Частка поточних біологічних активів також є доволі значною: 32,11% у 2020 р., 36,69% у 2021 р., і 48,93% у 2022 р. Тобто спостерігаємо збільшення частки цієї складової оборотних активів. Питома вага дебіторської заборгованості товариства у 2020 р. становила 0,36%, у 2021 р. дорівнювала 16,24%, у 2022 р. відповідно – 13,56%. Частка грошових коштів є незначною у 2020 р. становила 2,7%. У 2021 р. зросла до 36,69%, і у 2022 р. зменшилася до 0,38%.

Аналіз ліквідності балансу підприємства засвідчив, що він є не повною мірою ліквідний. Про проблеми із платоспроможністю підприємства також можна зробити висновок, виходячи із розрахунку показників ліквідності, зокрема коефіцієнтів абсолютної, швидкої ліквідності та коефіцієнта загального покриття.

З метою розширення діяльності у 2020-2022 рр. капітал підприємства поповнювався як власними джерелами так і позиковими. Обсяг власного капіталу товариства у 2022 році зріс на 3,83%, порівняно із 2020 р. Щодо

позикового капіталу ТОВ «Індікад», то у 2022 р. порівняно із 2020 р. він зріс на 52,53%.

За досліджувані роки структура капіталу ТОВ «Індікад» повністю змінилася. Зокрема, на кінець 2020 р. позиковий капітал складав 26,44% від усіх джерел капіталу, у 2021 р. 24,68%, у 2021 р. він зріс до 34,55%. Питома вага власного капіталу з 73,56% (2020 р.) зросла на кінець 2021 р. до 75,32%, і на кінець 2022 р. зменшилася до 65,55%. У 2020-2022 рр. найбільша питома вага у складі джерел формування капіталу ТОВ «Індікад» припадала на нерозподілений прибуток. До основних джерел фінансування також можна віднести зареєстрований капітал, питома вага якого становила біля 20 %. Також значну частку у джерелах формування капіталу займають короткострокові кредити банків.

Для забезпечення фінансової стійкості підприємство необхідно щоб капітал мав значну частку власних джерел, яка зможе покрити потребу у необоротних активах та запасів товарів. Водночас, ТОВ «Індікад» користується позиковими джерелами, такими як короткострокові кредити банку. В складі капіталу товариства є значний розмір поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги. Основних планових джерел ТОВ «Індікад» не вистачає для формування необхідних обсягів запасів і для підприємства характерний кризовий тип фінансової стійкості підприємства.

Ділова активність підприємства є не на досить високому рівня, але в значній мірі це пов'язано із особливостями його діяльності та тривалістю вирощування індиків. У 2022 р. спостерігається зниження ділової активності. Індікадорами ефективності діяльності ТОВ «Індікад» насамперед є показники фінансових результатів (доходи, витрати, прибуток). У 2022 році спостерігається зменшення чистого доходу від реалізації продукції, але у той же час зростає її собівартість. Звичайно такі тенденції доходів та витрат ТОВ «Індікад» позначилася на показниках прибутковості підприємства. Так, відбулося зменшення прибутку, яке за досліджуваний період складає 401 тис. грн. (8,43%) .

Фінансовий механізм розвитку підприємств, що забезпечить максимізацію фінансових результатів, можна розглядати як ефективний засіб реалізації управлінського впливу на діяльність підприємства. Результатом оптимального функціонування фінансового механізму розвитку підприємств є зростання обсягів реалізації продукції підприємства.

Основний управлінський вплив, що реалізуються за допомогою фінансового механізму, здійснюється за допомогою таких методів як фінансове планування, управління фінансовими ресурсами, організацію (координація, регулювання), контроль.

Для забезпечення ефективності фінансового механізму підприємства важливим є оцінка ефективності управління фінансами. Її проведення дозволяє виявити слабкі місця у функціонуванні фінансового механізму та виявити основні проблеми та визначити пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового механізму.

В сучасних умовах господарювання для забезпечення управління фінансами ТОВ «Індікад» функціонування його фінансового механізму необхідно будувати на основі таких спеціальних принципів:

1. Поточний моніторинг фінансового стану підприємства та прогнозування ймовірності фінансових криз. Для запобігання розвитку несприятливих ситуацій та виникнення ризику неплатоспроможності дуже важливо здійснювати оцінку фінансового стану підприємства, а також стежити за динамікою в економічній, соціальній та політичній сфері суспільства. Аналіз та прогнозування впливу змін зовнішнього середовища на діяльність підприємства дозволять вжити необхідних заходів завчасно та нейтралізувати негативні наслідки.

2. Оперативність реагування на кризові ситуації. В динамічних умовах зовнішнього середовища та кризових явищ у фінансово-економічному середовищі велике значення має оперативне управління фінансами підприємства. Фінансовому менеджеру необхідно швидко приймати рішення

щодо скорочення витрат, заморожування інвестиційних проєктів, забезпечення погашення дебіторської заборгованості.

3. Реалізація внутрішніх можливостей виходу підприємства із незадовільного фінансового стану. Нестабільність економічних умов та кризові явища зумовлюють необхідність використання переважно власних фінансових ресурсів підприємства. Залучення позикового капіталу може збільшити ризики втрати платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

4. Забезпечення достатності коштів. Розрахувати оптимальний для підприємства обсяг необхідних фінансових ресурсів можна з допомогою різноманітних методів та доцільним є формування ліквідних резервів.

5. Забезпечення інформацією. Для підвищення ефективності фінансового механізму необхідне якісне та достовірне інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.

Отже, підвищити конкурентоспроможність бізнесу в сучасних динамічних умовах, можливо лише при вдосконаленні фінансового механізму. Тому фінансовому менеджменту підприємства необхідно впроваджувати нові інструменти та системи, що забезпечать оперативне реагування на всі зміни зовнішніх та внутрішніх факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражнік Л. В. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-ге видання, розшир. і допов. 2018. Полтава: РВ ПДАА. 350 с.
2. Артус М. М. Фінансовий механізм в умовах ринкової економіки. Фінанси України. 2005. № 5. С. 54-59.
3. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посібник, 2-ге вид. К.: КНЕУ, 2014. 592 с.
4. Бичкова Н. В. Оптимізація структури капіталу вітчизняних підприємств у контексті підвищення ефективності фінансової діяльності *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. №. 1 (48). С. 16-23.
5. Бобух І.М. Економічна оцінка основного капіталу: міжнародна практика та українські реалії *Економіка і прогнозування : науковий журнал*. 2010. № 1. С. 39-53.
6. Гавкалова Н.Л. Особливості механізму фінансового управління функціонуванням підприємств *Державне будівництво*. 2012. №. 2 URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2012_2_31.
7. Геллер Є. Б. Аналіз основних методів процесу бюджетування на підприємств. *Агросвіт*. 2013. №19. С. 60–64.
8. Гонта О., Кальченко О. Фінансове планування на підприємствах реального сектору економіки *Проблеми і перспективи економіки і управління*. 2017. №4(12). С. 128 – 133.
9. Гривківська С. М. Фінансовий механізм: теорія, методологія, практика *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. №1. С. 94 – 100.
10. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.08.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
11. Гудзь О.Є. Забезпечення фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: теорія, методологія, практика: автореф. дис. ... докт. екон.наук: спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)". Київ, 2007. 39 с.

12. Гонта О., Кальченко О. Фінансове планування на підприємствах реального сектору економіки. Проблеми і перспективи економіки і управління. 2017. № 4 (12). С. 128—133.
13. Дідик Л. М. Фінансовий механізм управління діяльністю сучасного підприємства *The Economic Messenger of the NMU*. 2011. № 2. С. 92-100.
14. Дуляба Н. І., Борсук Х. В. Планування потреби підприємства у фінансових ресурсах // Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Випуск 22.2. С. 165 – 170.
15. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16.07.1999. Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
16. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. 2-ге видання, виправлене і доповнене. – Львів: Вид-во “Центр Європи”. 1997. 576 с.
17. Зятковський І. В. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – Тернопіль: Економічна думка. 2002. 400 с.
18. Зятковський І. В. Теоретичні засади фінансів підприємств *Фінанси України*. 2000. № 4. С. 17-26.
19. Квасниця О. Фінансовий механізм забезпечення розвитку малих підприємств в Україні // Світ фінансів. 2014. №4. С. 63 – 71.
20. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Методы и процедуры М.: Финансы и статистика, 2002. 560 с.
21. Коваленко О.В. Громова І.В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. Вип. 7. С. 20–27.
22. Крамаренко Г. А. Финансовый анализ и планирование Днепропетровск: изд-во ДАУБП, 2001. с. 8-12.
23. Комарецька П. В. Управління фінансовим потенціалом підприємств.: URL: avtoreferat.net/content/view/13888/46/

- 24.Мацків В.В. Фінансовий механізм забезпечення розвитку підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. №11. С. 194–199.
- 25.Метеленко Н.Г, Шульга О.П. Концептуалізація поняття "фінансовий механізм". Причорноморські економічні студії. Випуск 10. 2016. С. 172—179.
- 26.Милль Дж. С. Основы политической экономии: Пер. с англ. М.: Прогресс. 1981. – Т. 1. – 495 с. 92. Мостовий Г. І. Агробізнес: державне регулювання / Монографія. Х.: Основа. 2002. 300 с.
27. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник. К.: ЦУЛ, 2019. 504 с.
- 28.Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. №433. URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536
- 29.Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти». URL:: www.minfin.gov.ua/file/link/.../file/ias32.pdf.
- 30.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
- 31.Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти" від 19.12.2001 № 1050/6241 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>
- 32.Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2001. 240 с.
- 33.Степаненко-Липовик Б.В. Модельна оцінка впливу елементів фінансового механізму зеленого бізнесу на основні макроІндикадори // Ефективна економіка. 2012. №3. URL:<http://www.economy.nayka.com.ua>

34. Спасів Н. Я. Фінансове забезпечення відтворення основного капіталу підприємства: дис. ... к. е. н. : спец. 08.04.01; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2006.
35. Селівестрова Л., Скрипник О. Фінансовий аналіз. навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019 р. 274 с.
36. Семенов А. Г. Юсипчук Л. А. Особливості формування капіталу підприємства *Вісник економічної науки України*. 2014. № 1. С. 110-114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2014_1_27.
37. Тарасенко І. О., Любенко Н. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНУТД, 2015. 360 с.
38. Тарасова О.В. Фінансовий механізм стійкого розвитку підприємства *Економіка харчової промисловості*. 2016. Том 8. Випуск 2. С. 59 – 63.
39. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2016. 430 с.
40. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посібник. К.: Кондор. 2005. 400 с.
41. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 320 с.
42. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2008. 611 с.
43. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
44. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін., Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 5-те вид., перероб. та допов. К.: КНЕУ. 2005. 547 с.
45. Фінансовий аналіз. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів Укл. Н.І. Синькевич., С.М. Співак. Тернопіль: ТНТУім. І. Пулюя, 2016. 136. с.
46. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ За заг. ред. Школьник І. О К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.

47. Фінансовий менеджмент: підручник / Під кер. А.М. Поддєрьогіна. К.: КНЕУ, 2005. 536 с.
48. Череп А. В., Гамова О.В., Козачок І. А. Фінансовий аналіз. навчальний посібник. К. : Кондор, 2020. 277 с.
49. Шаблиста Л.М. Капітал підприємств: природа, структура, тенденції формування і відтворення *Економіка і прогнозування : науковий журнал*. 2012. № 4. С. 36-45.
50. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник К.: Кондор, 2014 р. 196с.
51. Шиян Д.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: АСК., 2016 р. 276 с.
52. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств. Практикум. навч. посіб. Львів: Вид-во львівської політехніки, 2009. 308 с.

Анотація

Мулик В. В. Фінансовий механізм підприємства в сучасних умовах. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2023.

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні та практичні аспекти фінансового механізму підприємства в сучасних умовах. Розглянуто сутність фінансового механізму, охарактеризовані його основні елементи. Здійснено оцінку ефективності фінансового механізму ТОВ «Індікад». Визначено шляхи удосконалення фінансового механізму ТОВ «Індікад».

Ключові слова: фінансовий механізм, фінансове забезпечення, фінансове планування, фінансові важелі, фінансові індикатори, фінансове регулювання.

Summary

Mulyk V. V. The financial mechanism of the enterprise in modern conditions. - Manuscript. Qualification work for obtaining the first level of higher education "bachelor" in specialty 072 "Finance, banking and insurance". Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2023.

The theoretical and practical aspects of the financial mechanism of the enterprise in modern conditions are disclosed in the qualification work. The essence of the financial mechanism is considered, its main elements are characterized. An assessment of the effectiveness of the financial mechanism of "Indykad" LLC was carried out. Ways to improve the financial mechanism of "Indykad" LLC have been identified.

Keywords: financial mechanism, financial support, financial planning, financial levers, financial indicators, financial regulation.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ В. В. Мулик
(підпис)